

A nyitottabb szövetség felé

Keserédes gondolatok a jelenről és a jövőről a szövetség megalapításában már kétszer is aktív szerepet vállaló szerzőtől. Folyton változó világunkban időről időre értékelnünk kell, hogy amit csinálunk, jó-e, és lehetne-e jobban csinálni. A szövetség életében is eljött az ideje, hogy az új elnökség áttekintse a jelent, és átgondolja, mire kell törekedni a jövő formálásához.

Bár a közgyűlés szeptember 29-én volt, feltehetően az előző rövid összefoglaló az első tájékoztató híradás a tagság felé. Azt lehetne gondolni, hogy az MSzTSz rövidítés után hozzá tehetnénk a TT-t (Titkos Társaság) is. A tájékoztatás hiánya elég szokatlan információdús világunkban, ez készített egy kis közvélemény-kutatásra: vajon a szövetség tagjai mit is tudnak az MSzTSz-ről?

Történelmi előzmények

1968-ban alakult meg az OPAKFI keretén belül a Színháztechnikai Szakosztály, azzal a céllal, hogy

Egy régi jelkép, amikor még nem volt előnyös a nemzeti tricolór használata

2004-ben néhányan megalakítottuk a Magyar Színháztechnikai Szövetséget, amely hamarosan jogilag önálló szervezatként folytatta munkáját, a kezdeti nehézségek után ma már működő adminisztrációval és anyagilag is megerősödve tevékenykedik, honlappal rendelkezik. A közgyűlésen az elnök úr összefoglalta az eredményeket: az MSzTSz az utóbbi években nagy sikerű Sceni-Tech kiállításokat rendezett, alapszintű oktatásokat tart, kiadja a SZÍNPAD folyóiratot, és valóban sikeres kapcsolatokkal rendelkezik mind a kulturális kormányzat, mind a hasonló társszervezetek felé.

Érdeklődők a Sceni-Tech 2019 kiállításon

a színházakban dolgozó műszakiak és a színháztechnikával foglalkozó szakemberek számára legyen egy közösség, amely előmozdíthatja a hazai színháztechnika fejlesztését. Abban az időben egyetlen cég sem volt ezen a területen. Már az alapításkor úgy gondoltuk, szükség van a szakmán belüli személyes kapcsolatok erősítésére, a közös szakmai tapasztalatszerzésre, az egyéni tudások összesítésére. Létre kellett hozni a szakmai oktatás alapjait és csatlakozni a nemzetközi szakmai élethez. A Színháztechnikai Szakosztály havonta tartott előadásokat, szakmai tanulmányutakat

szervezett a felújított színházakba, hamarosan megszületett folyóirata, a *Színháztechnikai Fórum*, a *SZÍNPAD* elődje, és minden évben, főleg vidéki színházakban – először Sopronban – megrendezésre került a Színháztechnikai Napok tanácskozás. A rendezvényeken a fő hangsúly a szakmánkat érintő aktuális kérdések megbeszélésén és javaslatok megfogalmazásán volt, amelyeket a kulturális kormányzat felé továbbítottunk. A szakmai kiállítások a meghívott külföldi cégek gyártmány-bemutatói voltak, bár a devizagazdálkodás miatt a termékek alig voltak elérhetők. Később – nem kis mértékben a szakosztály működésének köszönhetően – a megismert külföldi partnerek részvételével létrejöttek a hazai szakcégek, képviselőtek.

A több évtizedes, jó munka elismerésére évente odaítéli a Tolnay Pál Életműdíjat.

A szövetség vezetői ismerik a működést, a rendszeres elnökségi üléseken megvitatják a problémákat és tájékozódnak az aktuális kérdésekről. Az elnökségi ülésekről ugyan hangfelvétel készül, de az elhangzottakból, a döntésekről semmi nem kerül hivatalosan nyilvánosságra. (Honlap?)

Mit tudnak általában a szövetségről az emberek?

Vezetői szinten magától értetődőnek tekintik, hogy tagjai a Színháztechnikai Szövetségnek. Vallják, hogy egy intézmény, egy előadás műszaki működtetése olyan felelősséget jelent, amely elvárja, hogy tag-

1 Itt mondom köszönetet azoknak a kollégáknak, akik segítettek a vélemények gyors összegyűjtésében.

A személyes beszélgetések fontossága

ként is figyelemmel kísérik a színházi élet műszaki területének történéseit – a technikai fejlesztésektől kezdve a hazai színházakban történtekig. Ugyanakkor saját érdekük is, hogy ha segítségre szorulnak, biztos kézből kapjanak gyors szakmai tanácsot – s a tapasztalat azt mutatja, hogy a bajban lehet számítani a szövetség révén is megismert kollégákra.

A korábban tagsággal rendelkezők között volt, aki úgy érezte, hogy a tagdíj ellenében nem kap elegendő szolgáltatást, egyedül a SZÍNPAD folyóiratot emelte ki, ám az tagság nélkül, a munkahelyén is elérhető számára. Mások több színházi szakmai tömörülésnek is tagjai, s szkeptikusak ezek működése iránt: több rendezvény alapján úgy gondolják, számukra nem sokat adnak ezek az összejövetelek. Volt, aki úgy érezte, hogy a maga részéről szakmailag nem tud mit hozzátenni a szövetség működéséhez.

A színházi *háttér munkások* sok szakmát egyesítő serege (díszítők, világosítók, hangosítók, kelékesek, öltöztetők, fodrászok, díszletgyártók, tervezők stb.) számára azonban fehér folt a szövetség tevékenysége. Elenyésző százalékuk hallott róla, munkáját, tevékenységét nem ismeri. Többségük nem is tag, s nem rendelkezik semmilyen információval a működést illetően. Hiányzik a személyes megszólítás, megkeresés, ami felkelthette volna az érdeklődésüket. A napi taposómalomból nehéz kilátni... Különösen igaz ez a vidéki színházakban dolgozókra.

Információigény

A műszaki vezetők vidékiként, a fővárostól távol is úgy érzik, hogy a szövetség naprakészen figyelemmel kíséri a szakmai történéseket. Ez az érzésük a

folyamatos, személyes kapcsolattartásnak köszönhető. Hangsúlyozzák a személyes konzultációk, beszélgetések fontosságát, amire a különféle események jó lehetőséget adnak. Noha nehezen tudnak kimozdulni, mégis leginkább azokat a programokat szorgalmazzák, amelyek alkalmat nyújtanak a találkozási, beszélgetési, ahol meg lehet osztani a tapasztalatokat – akár egy új technikai megoldásról vagy egy technikai cégről –, segítve másokat abban, hogy ne essenek ugyanabba a hibába, tévedésbe. Az a tapasztalat, hogy a problémák megoldásában és a színháztechnikai eszközök, berendezések működőképességének megőrzésében a személyes kapcsolatoknak van a legfontosabb szerepük.

A színháztechnikai találkozók és a kiállítás egyik legfőbb érdeként is ezt a lehetőséget említik. S bár magától értetődőnek tűnik a kiállítás pesti helyszíne, többek véleménye szerint a vidéki megrendezésnek is sok előnye volt. A Sceni-Tech-et egyébként a tagsággal nem rendelkezők is látogatják, számon tartják. A színházak műszaki vezetői közül sokan fontosnak tartják, hogy műszaki csapatukkal együtt tekintsék meg az eseményt – de azzal nincs mindenki tisztában, hogy ez a szövetség rendezvénye.

A fiatalabb generációhoz tartozók számára természetes, hogy időnként megnézik a szövetség honlapját, onnan próbálnak informálódni például a különböző rendezvényekről, hírekről. A korosabbak inkább a papíralapú tájékoztatáshoz ragaszkodnak, többekben fel sem merült, hogy felkeressék a honlapot.

Többen igényelnék, hogy minél több kiadvány, szakirodalom, illetve külföldi publikáció fordítása jusson el a tagokhoz, akár online, akár egyszerű fűzet formájában.

A nagy sikerű Sceni-Tech 2019 megnyitása a Tüskeesarnokban

A Sceni-Tech színháztechnikai kiállítás mind a kiállítóknak, mind a látogatóknak fontos esemény

▶ A SZÍNPAD folyóiratról

A szövetség kiadványát, a SZÍNPAD-ot sokan olvassák – „*most is itt van az asztalomon*”, mondta az egyik megkérdezett, másnak a polcán sorakoznak a lapszámok. Fontosnak tartják, szeretik, s akár gyakoribb megjelenésének is örülnének. Igaz, a lapban bemutatott újítások sokszor térben és megfizethetőségben is „*nagyon messze vannak*”, de a folyóirat egyik erényének tartják a külföldi kitekintést. Van, aki emellett hangsúlyozza, hogy kedveli a színháztörténeti tárgyú írásokat, azok sem haszontalanok, mert bővítik a szakmai ismereteket és a műveltséget. Többen nehezményezik,

hogy a témák között lapszámról lapszámra túlsúlyban vannak a hang- és világítástechnikai cikkek – ritkábban adódik arra alkalom, hogy mondjuk egy maszkmesternek vagy egy kellékesnek is legyen miért ajánlaniuk egy-egy lapszámot.

A pártoló tagszervezetek több példányt kapnak a lapból, de ezek nem mindenhol kerülnek szétosztásra, és így nem jutnak el az érintettekhez.

Oktatásról

Kiemeltnek tekintik a szövetségnek a szakmai képzésben vállalt szerepét. Egyértelműen elvárják, hogy – mind a biztonságos, magas színvonalú

működés, mind a szakmai elismertség vagy éppen a munkaerő-biztosítás szempontjából – minden szinten megfelelő szakmai végzettséggel rendelkező szakemberek álljanak rendelkezésre, s ebben meghatározónak tartják a szövetség tevékenységét, valamint együttműködését az SZFE-vel.

Ugyanakkor várják, hogy a képzések rendje jól alkalmazkodjon a napi színházi működéshez, s fontosnak tartják az oktatás színvonalának megőrzését. Az alapképzést biztosító képzések mellett örömmel vennék a többlépcsős oktatási rendszert és az egyéni továbbképzéseket is. A színházak maguk is próbálják kinevelni az után-

VIPER NT

CRYO-FOG High Pressure

UNIQUE 2.1

TINY S

Cobra 3.1

Look Solutions

PELYHE KFT
Light-Sound-Stage

Pelyhe Kft. | 1033 Budapest, Huszti út 34. | Tel.: +36 1 368 92 35 / +36 30 9321 640 / +36 20 9321 640 | www.pelyhe.hu | pelyhe@pelyhe.hu

pótlást a stratégiaileg fontos színpadtechnikai területeken, mert látható, hogy az osztott-ütemezett munkabeosztás a várható munkabérrel együtt nem vonzó alternatíva a fiataloknak.

Teendők

Ezek a tapasztalatok azt mutatják, hogy még sok mindent lehet tenni a szövetség munkájának ismertebbé, hatékonyabbá tételé érdekében. Ma, a Big Data korában mindenki „Smart Home”-okról, „okos városokról” beszél. A most zajló információs forradalom sok új lehetőséget kínál. Túl vagyunk a fax, a vezetékes telefon kizárolagosságán, lassan már az e-mail és a Facebook használata sem egyeduralgató, mobiltelefonról gyakorlatilag mindenki számára minden elérhető. A személyes hangú kapcsolattartás automatikusan hozható létre, a földrajzi távolság már nem probléma. A pandémia hatására elterjedtek az interneten zajló, több résztvevős megbeszélések, tanácskozások.

Ezeket a mai elektronikus eszközökkel nemcsak lehet, hanem kötelező is használni. Nem szűkíthető a tagokkal való kapcsolattartás a tagdíjfizetési felszólításokra. Elektronikus nyilvántartásokat kellene létrehozni arról, hogy egyáltalán hol, há-

nyan, milyen körülmények között dolgoznak a mi szakmánkban, színházban, művelődési központokban, vállalkozásokban, fel lehetne mérni a potenciális taglétszámot. Követni kellene a szakemberek munkahely-változtatását, az üres munkahelyekről szóló hirdetéseket, igényeket. Egy időben már nekikezdünk a színházi műszaki vezetők beosztása és megnevezése egységesítésének. Mi a színházi főmérnök, műszaki vezető, igazgató titulusok kritériuma?

Már régen felmerült, hogy szakterületenként munkabizottságok dolgozhatnának az elnökség alatt, van néhány kiemelkedő terület is, mint például a tűzvédelem vagy a szakmai jogszabványok kérdése. E téren a Magyar Mérnöki Kamarával is szorosabb kapcsolatra volna szükség. Ha már kapcsolat: sok határterület van, amelyek között a szakemberek mozognak, és ahol több azonos probléma merülhet fel (rendezvénytechnika, tévé- és filmtéchnika, kiállítások, bemutatók létrehozása stb.). Ezeknek a területeknek is van szakmai szerveződésük, együtt lehetne velük működni, mint a HANOSZ-szal.

Fontos volna felvenni a kapcsolatot a külföldi társ szervezetekkel, kicserelni a tapasztalatokat.

Az egyik példa az osztrák OeThG. Amikor 1967-ben megalakult a magyar Színháztechnikai Szakosztály, Ausztriában még nem volt szervezetük a színházi műszakiaknak, azóta sokat fejlődtek, aktívak, jól működő társaságuk van, a szakoktatásra akadémia hoztak létre. Ugyanakkor abban is sok lehetőség rejlik, hogy a szomszédos országokban, sőt Csehországban és Lengyelországban sincs hasonló szervezet. Ez a tény nemcsak szakmai, de üzleti kapcsolatokat és lehetőségeket is jelenthet. Az erdélyi színházakkal már kezd valami ilyesmi kialakulni.

Egyre fontosabbá válik a színházi műszakiak érdekképviselete is, amely a járvány idején különösen aktuálissá vált. Van tehát bőven irány, amerre tovább lehetne fejleszteni a szakmánkat, amelyet megalapozott az elmúlt 43 év munkája. Ehhez kívánok sok energiát, megvalósítható ötleteket és eredményeket az új elnökségnek, ne feledjék: a szövetség munkáját alulról is kell építeni. A szövetség vezető testületéhez tartozás nemcsak elismerést, hanem kötelezettségeket is jelent a szakma szolgálatában.

Szabó-Jilek Iván

GÉPBÉR-Színpad

Válaszd az egyedi színpadgépészeti megoldásokat!

A tervezés előtt pontos igényfelmérést, valamint helyszíni felmérést végzünk.

Ezen gépek létrehozása összetett gépészmérnöki és vezérlés tervezői munkát igényelnek:

- ▲ Függenymozgató rendszerek
- ▲ Láncos emelő
- ▲ Ponthúzó
- ▲ Díszlethúzó
- ▲ Világítási híd
- ▲ Világítási tartó
- ▲ Személyi süllyedő
- ▲ Zenekari árok mozgató
- ▲ Teheremelő

Az egyedi gépeket a legszigorúbb tervezői, gyártói, telepítési előírások betartásának igazolásával, valamint hatósági minősítéssel adjuk át.

